

Strandskolan, Montessoriföreningen i Kungälv
skolchef@strandskolan.org

2022-12-19

1 (24)

Dnr-SI 2022:6942

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Strandskolan Montessoriföreningen i Kungälv i
Kungälv kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Strandskolan Montessoriföreningen i Kungälv avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Strandskolan Montessoriföreningen i Kungälv i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också en uppföljning av vilket avtryck det får i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn utveckla arbetet så att eleverna med stigande ålder får ett allt större inflytande över planeringen och utvärderingen av undervisningens innehåll och arbetssätt.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Ett sådant arbete bör omfatta en samverkan kring bedömningsfrågor med lärare från andra skolor.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god utbildning i en trygg miljö.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 25 augusti 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2022:6942) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom en bred uppföljning men behöver även inkludera hur lärarna arbetar med värdegrundsfrågor i sin undervisning. Lärarna har generellt sett goda förutsättningar att samverka vilket också inkluderar elevhälsan, dock behöver rektorn tydliggöra förväntningar för att samverkan skall ha förväntat fokus och bidra till ökad likvärdighet och utveckling av undervisningens kvalitet.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom en bred uppföljning och analys av kunskapsresultat samt resultat kopplat till trygghet och studiero. Dock behöver rektorn även följa upp hur lärarna integrerar värdegrundsfrågor i sin undervisning samt hur eleverna upplever undervisningens kvalitet. Enligt lärare och elevhälsa har de goda förutsättningar att medverka i uppföljningsarbetet genom att ta del av resultat, diskutera orsaker till eventuella skillnader och ta fram utvecklingsinsatser. Ett sådant uppföljningsarbete tillsammans med personalen genomförs terminsvis. Exempelvis genomför respektive arbetslag sin uppföljning och analys av resultat vilka sammanställs av rektorn. Utöver dessa uppföljningarna per termin genomförs regelbundna avstämningar på individ- och gruppnivå för att säkerställa att alla elever får det stöd de behöver under läsårets gång. Rektorn tar också del av elevernas uppfattning av deras utbildning exempelvis i form av enkäter vilka följs upp och analyseras, exempelvis med hjälp av elevhälsan. Rektorn skaffar sig dock inte på ett systematiskt sätt en bild av elevernas uppfattning

av undervisningens kvalitet i respektive ämne eller för de lika lärarna. Att eleverna i varierande omfattning ges möjlighet att utvärdera undervisningen beskrivs också närmare i området *Undervisning*. Rektorn inkluderar undervisningens genomförande i uppföljningsarbetet och skapar sig en bild av dess kvalitet genom exempelvis klassrumsbesök och vid medarbetarsamtal. Dock framgår av intervjuer att denna uppföljning inte omfattar hur respektive lärare väver in och integrerar värdegrundsfrågor i själva undervisningen.

Ledning och organisation

Rektorn har skapat goda förutsättningar för lärarna att kunna samverka och diskutera pedagogiska frågor. Bland annat samverkar lärarna i de stadieindelade arbetslagen kring de utvecklingsinsatser som rektor beslutar och konkretiserar dessa för att passa de aktuella årskurserna. Exempelvis vad som ska ingå i en gemensam lektionsstruktur och hur de anpassar undervisningen inom ramen för det beslutade likvärdighetsarbetet som beskrivs i nedanstående område. Dock resulterar detta inte i en samsyn i den mening att arbetet också får effekt i all undervisning. Rektorn beskriver att lärarna får förutsättningar i form av till exempel olika mötestider och kompetensutveckling. Dock framgår av både intervjuer med lärare, elevhälsan och rektor att det till stor del är upp till lärarna att använda sig av det lärande som sker i arbetslagen och att rektorn behöver förtydliga förväntningar av gemensamt fattade beslut. Rektorn har vidare i sin uppföljning kunnat identifiera ett behov av att öka samverkan mellan lärarna och elevhälsan. Rektorn har därför organiserat om mötesstrukturen så att företrädare för elevhälsan och lärarna har regelbundna möten i syfte att stärka elevhälsans förebyggande och främjande arbete.

Det saknas tydlig struktur för hur nya obehöriga lärare introduceras i skolans uppdrag och förhållningssätt. Av intervju med rektor framgår förvisso att nya lärare får en introduktion av rutiner av mer praktisk karaktär. Lärarna beskriver att det finns hjälp och stöd att få i arbetslaget och om man som ny lärare efterfrågar det men att det saknas en struktur för det exempelvis i form av en utsedd mentor. Skolinspektionen vill i sammanhanget lyfta fram att rektorn ser till att nya obehöriga lärare även får en strukturerad introduktion som även innefattar de mer undervisningsnära arbets- och förhållningssätt som finns på skolan. I övrigt beskriver både lärare och rektor att det finns väl fungerande rutiner kring exempelvis frånvaro, stödinsatser, kränkingsanmälningar och som också tillämpas av lärarna.

Jämställdhetsarbete

Rektorn tar i vissa delar ansvar för att eleverna oavsett kön får en likvärdig utbildning, framför allt behöver rektorn utveckla sin uppföljning av hur respektive lärare

integrerar jämställdhetsfrågor i sin undervisning. Resultatuppföljningar har visat att pojkar generellt har lägre kunskapsresultat än flickor på Strandskolan och därför finns ett pågående likvärdighetsarbete. Bland annat har samtliga lärare deltagit i en kompetensutvecklingsinsats och har på individnivå och i sitt respektive arbetslag analyserat orsaker och vad som kan förändras i undervisningen. Detta finns närmare beskrivet i området *Undervisning*. Däremot så följer rektorn inte upp hur respektive lärare integrerar jämställdhetsfrågor i själva undervisningen. Även om det framgår exempel under intervjuer på hur lärarna tar upp frågor kopplat till jämställdhet i sin undervisning så anger både lärarna och rektorn att det inte sker någon uppföljning av rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också en uppföljning av vilket avtryck det får i undervisningen.

Lärarna har goda förutsättningar att samverka med varandra vilket också inkluderar ett kollegialt lärande, främst i de stadiindelade arbetslagen. Detta inkluderar att anpassa och konkretisera skolans gemensamma utvecklingsinsatser för de aktuella årskurserna. Dock ger denna samverkan inte avtryck i all undervisning. Detta leder till att all undervisning inte utvecklas och riskerar till att leda till en icke likvärdig undervisning för eleverna.

Enligt skollagen har rektorn som pedagogisk ledare ett ansvar för att leda, samordna och utveckla utbildningen. I det arbetet har rektorn ett tydligt ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande så att det är detta uppdrag som hamnar i fokus i lärarnas samarbete.¹ Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

¹ Se exempelvis Robinson, V. M. J. m. fl. (2008) "The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types", *Educational Administration Quarterly*, Vol. 44 (5), s. 659f; Hallinger, P. m.fl. (2011) "Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research", *Journal of Educational Administration*, Vol. 49 (1), s. 128ff, 137; Leithwood, K. m.fl. (2008) "Seven strong claims about successful school leadership", *School leadership & Management*, Vol. 28 (1), s. 29ff.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn sätter upp och kommunicerar tydliga mål och förväntningar för lärarnas samverkan och specifikt för respektive arbetslag. Rektorn behöver även följa upp lärarnas att lärarnas samverkan och kollegiala samtal också ger den effekt som rektorn förväntar sig och i all undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är varierad, innehåller olika arbetsformer och arbetssätt samt att eleverna i huvudsak ges ett aktivt lärarstöd så att de förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Undervisningen är därtill målfokuserad och i vissa avseenden strukturerad där lärarna exempelvis tydliggör innehållet på lektionen för eleverna. Däremot tydliggörs sällan syftet med de olika arbetsmomenten för eleverna samt att lärarna i begränsad omfattning planerar för en sammanfattande avslutning på sina lektioner. Lärarna anpassar i huvudsak undervisningen efter elevernas olika förutsättningar och har också höga förväntningar och motiverar eleverna i undervisningen. Elevernas har dock ett begränsat inflytande över planeringen och utvärderingen undervisningen.

Strukturerad och varierande undervisning samt aktivt lärarstöd

Lärarna planerar och genomför en varierad undervisning samt ger eleverna ett stöd att komma igång och i huvudsak bibehålla sitt engagemang under hela lektionen. Av både lektionsobservationer och elev- och lärarintervjuer framgår att lärarna varvar lektionerna med lärarledda genomgångar, där eleverna aktivt deltar, med arbete enskilt, i par eller i grupp. Lärarna ser också till att de får arbeta med olika typer av uppgifter och aktiviteter. Undervisningen varierar även för de yngre eleverna med så kallade "rörelsepauser", både i klassen och utifrån enskilda elevers behov, för att hjälpa eleverna att orka arbeta hela lektionen. Vidare uppger eleverna att lärarna är bra på att hjälpa dem om de inte förstår. Dock finns det ämnen som eleverna upplever

som enformiga och där de inte heller får den hjälp de behöver. Detta indikerar även genomförda lektionsobservationer där det framgår exempel på att elever inte bibehåller sitt engagemang under lektionen.

Sammantaget av intervjuer och observationer framgår att lärarna i huvudsak tydliggör för eleverna vad de ska arbeta med under lektionen. Detta ingår som en del i en skolgemensam framtagen lektionsstruktur. Lärarna förklarar också oftast för eleverna vad de ska lära sig i samband med ett nytt arbetsområde, exempelvis genom att visa matriser eller gå igenom aktuella betygskriterier. De äldre eleverna beskriver exempelvis under intervjun att lärarna tydliggör och har fokus på vad eleverna ska göra men att det endast är enstaka lärare som regelbundet pratar om och därmed tydliggör för eleverna vad ska de lära sig eller varför. Rektorn och elevhälsan beskriver även att den gemensamma lektionsstrukturen ska innehålla ett tydligt avslut på lektionen. Dock framgår av samtliga intervjuer och lektionsobservationer att ett sådant avslut sällan innehåller en sammanfattning av lektionens innehåll eller att läraren återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet.

Stimulans och anpassning av undervisningen

Av granskningen framgår att merparten av lärarna arbetar medvetet med att stärka elevernas självförtroende. Bland annat beskriver lärarna och elevhälsa samstämmigt att de medvetet arbetar med att skapa goda relationer i syfte att skapa ett tillåtande klimat i klassrummet. Eleverna anger också att de upplever att det finns en sådant klimat i klassrummet som att till exempel våga svara fel men det framgår av intervjuer ett undantag i en klass där eleverna istället uppger att många elever väljer att inte svara på grund av att de riskerar negativa kommentarer från klasskamrater. Dock är detta väl känt av skolans personal som uppger att det finns riktade insatser avseende den aktuella klassen. Bilden av att lärarna har ett bemötande som stärker elevernas självförtroende bekräftas under Skolinspektionens lektionsbesök då det i flera situationer förekom att lärarna uppmuntrade eleverna att anstränga sig och berömde dem för deras arbetsinsatser. Eleverna ger också exempel på hur lärarna ger dem positiv feedback när de får tillbaka sina inlämnade uppgifter eller efter prov. Dock upplever eleverna i flera årskurser att det finns ämnen där de istället får negativ respons av lärarna och där de inte känner samma stöttning. Rektorn upplever sig inte känna till elevernas bild och Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tar reda på orsakerna till detta.

Skolan arbetar aktivt med att utjämna de identifierade resultatskillnader som finns mellan pojkar och flickor. I analysen av resultaten har skolan sett ett behov av att i högre grad motivera eleverna, och specifikt pojkar, för att nå högre resultat. Bakgrunden till detta är att resultatuppföljningar visar att pojkarna generellt sett når

lägre resultat än flickorna på Strandskolan. Lärarna har därför arbetat aktivt med studieteknik i syfte att öka elevernas motivation. Lärarna har även fått kompetensutvecklingsinsatser kopplat till att anpassa undervisningen för att kunna motivera alla elever. Detta har exempelvis resulterat i att uppgifterna till eleverna ska vara mer avgränsade med tydliga förväntningar på eleverna. Av intervjuer med de olika personalgrupperna framgår att skolans utvärderingar visar på en positiv effekt av genomförda insatser. Dock framgår av både intervjuer och inkommen dokumentation att det varierar huruvida alla lärare har anpassat sin undervisning utifrån de behov som skolan har identifierat och att det därför kommer att vara ett fortsatt utvecklingsområde.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Elevernas har begränsade möjligheter till inflytande över planeringen och utvärderingen undervisningen. Även om det framkommer goda exempel på hur eleverna ges ett sådant inflytande beror det snarare på den enskilda läraren snarare än att elevernas inflytande successivt ökar under deras utbildning. Eleverna beskriver sammantaget att lärarna i huvudsak planerar undervisningen utan deras medverkan men att lärarna är lyhörda för om eleverna har synpunkter under arbetets gång, exempelvis som förslag på andra arbetsformer eller på vilket sätt eleverna vill redovisa sina kunskaper. Av både observationer och intervjuer framgår även att eleverna har ett visst inflytande genom att de inom givna ramar kan styra innehållet i vissa arbetsuppgifter. Av intervjuer framgår exempel på hur lärarna utvärderar sin undervisning tillsammans med eleverna så som snabba muntliga avstämningar efter en lektion, utvärderingar av genomförda ämnesområden eller genom digitala terminsvisa enkäter. Lärarna har i de stadiindelade arbetslagen diskuterat metoder och verktyg för hur eleverna ska kunna utvärdera undervisningen och att det sedan är upp till varje lärare att använda sig av dessa. Dock framgår det av intervjuer med både elever och rektorn att det varierar huruvida eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen mellan olika årskurser men också mellan de olika lärarna.

Det finns ett medvetet arbete på skolan för att eleverna ska kunna få reflektera över sitt eget lärande. Som tidigare finns beskrivet under området *Jämställdhetsarbete* har skolan likvärdighet som fokusområde. Utifrån elevernas ålder arbetar lärarna på olika sätt för att eleverna ska kunna få syn på sitt eget lärande. Konkreta exempel som framkommer under intervjun är att eleverna leder sina utvecklingssamtal, lärarna samverkar gällande hur de pratar med eleverna om studieteknik och även att det finns lärare som låter eleverna reflektera över hur de lär sig bäst i samband med att de startar ett arbetsområde och när eleverna väljer redovisningsform. Emellertid finns en diskrepans mellan hur rektorn och lärarna beskriver arbetet och elevernas upplevelse.

Exempelvis anger de äldre eleverna under intervjun att det endast i vissa ämnen är tydligt vad de ska lära sig och om lärarna låter eleverna reflektera över det, exempelvis efter en lektion. Skolinspektionen ger därför ett medskick till rektorn att följa upp och ta reda på orsaken till denna diskrepans.

Eleverna får ofta få öppna frågeställningar och möjlighet till reflektion i undervisningssituationer. Exempelvis framgår av intervjuer och observationer att lärarna ställer frågor som på förhand inte har ett givet svar, eller att eleverna i par eller mindre grupper får resonera om en uppgift innan de redovisar svaret inför hela klassen. Eleverna beskriver att det generellt sett finns ett tillåtande klimat i klassrummet som innebär att eleverna ska kunna våga svara fel. Dock uppger eleverna att det finns en klass där eleverna inte är trygga med att svara på lärarnas frågor då dessa riskeras att kommenteras negativt av andra elever. Detta är emellertid känt av lärarna och rektorn som genomför insatser i den aktuella klassen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver under ledning av rektorn utveckla arbetet så att eleverna med stigande ålder får ett allt större inflytande över planeringen och utvärderingen av undervisningens innehåll och arbetssätt.

På Strandskolan varierar det, både mellan arbetslag och mellan de enskilda lärarna, om och i vilken utsträckning eleverna är delaktiga i såväl planering som utvärdering av undervisning. Eleverna får därmed då inte heller likvärdiga förutsättningar att utveckla sin förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar.

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska eleverna successivt kunna utöva ett allt större inflytande över sin utbildning samt ges möjlighet att utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. För att elevers delaktighet och inflytande i skolan ska bli en realitet bör lärare involvera elever på ett konkret sätt och det gäller i alla ämnen. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar

ska göras kontinuerligt, under terminens gång, och inte bara i slutet av en termin eller årskurs.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna i högre utsträckning och i all undervisning möjliggör för eleverna att medverka i planering och utvärdering av arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Då skolenheten omfattar samtliga årskurser kan rektorn med fördel leda ett sådant arbete för att utarbeta strategier och metoder för att eleverna ska kunna få ett reellt och ökat inflytande med stigande ålder i all undervisning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det finns ett medvetet arbete på skolan för att skapa och upprätthålla en trygg miljö för eleverna. Det saknas dock ett samlat arbete för att förbättra studieron på skolan vilket också resulterar i att alla elever inte har den studiero som de behöver på sina lektioner.

Trygghet

Det finns ett aktivt och medvetet arbete på skolan för att skapa en trygg miljö för eleverna. Skolan kartlägger på olika sätt elevernas upplevda trygghet, exempelvis genom att eleverna besvarar frågor om hur de upplever tryggheten och trivseln inför utvecklingssamtalen. Skolan genomför dessutom en egen enkät där frågor kopplat till trygghet och trivsel ingår vilken analyseras av elevhälsan tillsammans med rektorn. Utifrån dessa kartläggningar beslutar skolan sedan om åtgärder för att förbättra och bibehålla tryggheten för eleverna, såsom att öka antal rastvakter eller göra justeringar av skolans lokaler. Elevhälsan beskriver att skolsköterskans hälsosamtal med eleverna ger dem ytterligare information om hur de upplever tryggheten. Vidare planerar skolan flera gemensamma trivselskapande aktiviteter under läsåret. Ett ytterligare exempel är att rasterna planeras utifrån de olika årskurserna i syfte att lära känna varandra över årskurserna, framför allt för de yngre eleverna, och därmed kunna

känna sig trygga med samtliga elever och personal på skolan. Det finns även tydliga rutiner för överlämningar från förskoleklass till grundskolan och mellan de olika stadierna i ett trygghetsskapande syfte. Av intervjuer med elever framgår att skolans ordningsregler är väl kända av eleverna. Dessa är framtagna och justerade i samarbete med skolans elevråd och respektive klass arbetar sedan tillsammans mentorn med hur dessa ska tillämpas. Det finns också rutiner för hur personal ska agera om elever blir utsatta för kränkande behandling.

Studiero

Det gemensamma arbetet kring att främja en god studiero behöver utvecklas på skolan. Rektorn anger att enkätresultat visar att studiero generellt sett är god på skolan. I intervjuer beskriver eleverna dock att det finns en variation och att studieron är sämre i flera ämnen. Rektorn har efter genomförd uppföljning tagit beslut om gemensamma insatser kring studiero vilket enligt lärarna och rektorn har gett god effekt. Rektorn anger exempelvis att de fördelar resurser eller genomför kartläggningar av enskilda elever utifrån uppföljningen av studieron. Vidare framgår av både intervjuer och inkommen dokumentation att det finns ytterligare insatser för att skapa en god studiero, dock är dessa främst av praktisk karaktär snarare än att de tar sin utgångspunkt i ett gemensamt förhållningsätt eller gemensamma strategier i själva undervisningen. Exempel på sådana insatser som har genomförts är rörelsepauser, gemensam lektionsstruktur, bestämda platser i klassrummet samt det gemensamma arbetet med studieteknik där studiero ingår som en del. Av både observationer och intervjuer framkommer att det varierar om och i vilken omfattning lärarna tillämpar dessa insatser vilket även finns beskrivet under Rektors ledarskap. I övrigt framgår det av intervjuer med lärare och rektorn samt genom lektionsobservationer att varje lärare ansvarar för att själv utforma metoder för att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Det varierar även om lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att återställa ordningen. Lärarna ger under intervjun exempel på metoder de använder i undervisningen, i syfte att uppmärksamma eleverna på när det inte är arbetsro. Dock framgår av både intervjuer och observationer att det inte är ett gemensamt arbete. Eleverna ger under intervjuerna uttryck för att studieron varierar mellan olika ämnen vilket också genomförda observationer indikerar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.

Det finns ett visst gemensamt arbete för att skapa studiero på skolenheten. Skolinspektionen bedömer att detta arbete kan utvecklas till att även omfatta undervisningsnära förhållningssätt och metoder i syfte att främja och upprätthålla studiero. Ett sådant utvecklingsarbete behövs då det under granskningen framkommer att eleverna inte har studiero i alla delar av sin utbildning. Att lärarna i varierande grad tillämpar överenskomna insatser som bland annat syftar till ökad studiero kan ytterligare försvåra arbetet kring att skapa studiero i all undervisning.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I skolans förebyggande och främjande arbete kring studiero skall elevhälsans olika professioner medverka. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

För att åstadkomma ett effektivt arbete och för att ytterligare öka kvaliteten i det förebyggande arbetet kring studiero behöver rektorn tydligare leda och följa upp arbetet med ett gemensamt förhållningssätt. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om sådana gemensamma strategier och förhållningssätt.²

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. På en övergripande nivå kan ett av målen vara att det ska finnas förhållningssätt kring studiero som kan omfatta hela skolan såväl som för de respektive stadieindelade arbetslagen. I ett sådant arbete bör elevhälsans olika professioner medverka.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

² Skolinspektionen (2016c) Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också, Stockholm: Skolinspektionen, ss. 5.7.16

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn följer upp och analyserar lärarnas bedömningar och betygssättning och har samtal med lärarna i de fall det finns avvikelser. Däremot samverkar lärarna i begränsad omfattning kring bedömningar och betygssättning. Flera av skolans lärare saknar också ämneskollegor att samverka med i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn skaffar sig en god bild av lärarnas bedömningar och betygssättning för att kunna identifiera eventuella avvikelser. Av intervjuer framgår att respektive arbetslag får i uppdrag, inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, att göra jämförelser. Till exempel att jämföra betyg och bedömningar mellan olika ämnen och årskurser. Även resultat på nationella prov analyseras och jämförs med elevernas betyg. Både rektorn och lärare ger exempel på avvikelser som de tillsammans har identifierat och diskuterat orsakerna till. Exempelvis att eleverna i vissa ämnen har svårare att nå de högre betygen i de lägre årskurserna där betyg sätts men även att något ämne över tid haft högre betygsresultat än övriga ämnen.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Den samverkan som sker på skolan avseende bedömning och betygssättning sker i begränsad omfattning och innefattar inte heller samtliga ämnen eller undervisande lärare. Under införandet av de nya kursplanerna har lärarna genomfört ett övergripande arbete som inneburit att man samtalat om betydelserna av betygskriterierna i respektive ämne och också haft ett fortbildningstillfälle kopplat till detta. Lärarna beskriver emellertid att det arbetet ännu inte resultaterat i något konkret avseende att tolka och konkretisera kunskapskraven för ämnena i respektive årskurs. Lärare som undervisar i samma ämne i lågstadiet har också för ungefär ett år sen påbörjat ett arbete med att sambedöma tillsammans. Detta genom att de regelbundet tar upp olika elevexempel och bedömer dessa ihop. Dock finns det flera lärare, företrädesvis de som undervisar i de högre årskurserna, som helt saknar ämneskollegor att samverka med kring frågor kopplat till betyg och bedömning. Några av dessa lärare har förvisso möjlighet att sambedöma de nationella proven med lärare från andra skolenheter. Det samarbetet är dock begränsat till de nationella proven. Rektorn och lärarna anger också de inte heller har haft några gemensamma diskussioner gällande vad det konkret innebär att resultaten på nationella prov särskilt ska beaktas vid betygssättningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Ett sådant arbete bör omfatta en samverkan kring bedömningsfrågor med lärare från andra skolor.

Lärarna har i begränsad omfattning möjlighet till kvalitetssäkring av sina omdömen och betyg. Då det av granskningen framgår att lärarna endast har lite samverkan med varandra samt att alla lärare inte har ämneskollegor att synkronisera betyg- och bedömningsfrågor finns en risk att lärare utvecklar egna "måttstockar" i sina omdömen och/eller betygssättning.

Alla elever har rätt att bli bedömda på samma grunder oavsett vilken skola de gått på eller vilka lärare som gjort bedömningarna. Det ligger i lärarens profession att bedöma var eleven befinner sig i relation till de nationella kriterierna. Att lärare har en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga i ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. Detta underlättar lärarnas möjlighet att tolka kriterierna i relation till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Det stärker även lärarnas samsyn kring hur underlag från bedömningssituationer kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen. Likvärdigheten i detta arbete är viktig och då inte enbart i samband med betygssättning utan även vid bedömningar som lärarna behöver göra i icke-betygssättande årskurser.³ Skolverket lyfter fram sambedömning som ett betydelsefullt redskap för en sådan kvalitetssäkring. Det finns från forskning några faktorer som har visat sig gynna god bedömning. En sådan faktor är tydlig struktur för själva sambedömningssituationen (exempelvis fasta tider, lokaler och arbetsgång) och ett tydligt ledarskap i sambedömningsgrupperna som håller ihop diskussionerna. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa förutsättningar för en sådan tydlig struktur.⁴

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kalibrera och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar kriterierna för bedömning respektive betygskriterierna i relation till respektive årskurs samt

³ Skolverket allmänna råd Betyg och betygssättning, s. 22.

⁴ Skolverket (2013) Stödmaterial, Sambedömning i skolan – exempel och forskning.

ämnets syfte och centrala innehåll. Det är också viktigt att samtliga lärare ges förutsättningar att kunna samverka med en ämneskollega i det arbetet. Detta innebär i praktiken att lärarna behöver ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolenheter. Här behöver också huvudmannen säkerställa att rektorn har rätt förutsättningar. Exempelvis genom att bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god utbildning i en trygg miljö.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att huvudmannen utifrån ett brett underlag gör självständiga bedömningar av skolans verksamhet samt stödjer skolledningen att fungera som pedagogiska ledare. Det finns en tydlig styrkedja kring ansvar och uppdrag mellan huvudmannen och rektorn även om det finns ett behov av förtydliga ansvarsfördelningen i organisationen. Huvudmannen har tydliga rutiner och hanterar eventuella klagomål och kränkingsanmälningar oberoende av rektor. Huvudmannen arbetar dessutom systematiskt för att långsiktigt kunna skapa förutsättningar för att bedriva en god undervisning på skolan.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning samt behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen tar ett övergripande ansvar för utbildningen genom att göra egen bedömning av verksamheten utifrån ett brett underlag. Det framgår av både intervjuer och inkommen dokumentation att huvudmannen efterfrågar såväl kunskapsresultat och resultat kopplat till trygghet och trivsel på skolan utifrån ett årshjul. Styrelsemedlemmarna tar del av dessa resultatsammanställningar innan respektive styrelsemöte för att kunna behandla dessa närmare under mötet. Detta kan exempelvis resultera i att styrelsen fattar beslut om insatser eller att rektorn får ytterligare frågor kring underlaget. Styrelsens medlemmar träffar dessutom representanter från skolans verksamhet som exempelvis skolledningen och förstelärarna under en årlig så kallad strategidag. Detta i syfte att bland annat utvärdera pågående och för att besluta om nya utvecklingsinsatser.

Huvudmannen har i huvudsak tydliggjort ansvarsfördelningen mellan rektorn och huvudmannen. Skolchefen som tillika är biträdande rektor har ett delegerat ansvar att

leda skolans högstadium vilket inkluderar bland annat personalansvar. Både huvudmannen och rektorn anger att det finns skriftliga rutiner kring rektorns respektive den biträdande rektorns ansvar. Huvudmannen har i det arbetet sett till att rektorn och den biträdande rektorn getts handledning tillsammans i syfte att skapa en tydlighet i deras arbetsfördelning och ansvar. Dock framgår det av intervjuer att dessa roller och ansvar inte är tydliga för elever och för övriga personal. Skolinspektionen ger därför ett medskick till huvudmannen att kommunicera deras roller och ansvarsfördelning i hela organisationen.

Huvudmannen ger också utifrån en god bild av verksamheten rektorn det stöd som behövs. Huvudmannen ser till att få en god insikt i verksamheten genom att göra egna bedömningar av verksamheten samt genom att styrelsens ordförande löpande har avstämningar med skolledningen. Skolledningen får också kompetensutveckling så som ledarskapsutbildning samt handledning av en externa part utifrån identifierade behov. Rektorn anger även att hen lyft ett behov av kompetensutvecklingsinsatser kring arbetsmiljöfrågor som finns inplanerat.

Oberoende aktör vid klagomål och kränkingsanmälningar

Huvudmannen har tydliga rutiner för att hantera klagomål och kränkingsanmälningar. Information till vårdnadshavare och elever finns på såväl digitala lärplattform samt ges till vårdnadshavare i samband med årliga "föräldramöten". Det finns rutiner för hur ansvaret fördelas mellan rektor och huvudman. Men också hur rektorn rapporterar till huvudman när denna ansvarar för att utreda och dokumenterar inkomna klagomål och kränkingsanmälningar. Då styrelsen består av vårdnadshavare på skolan finns även en rutin för vem i styrelsen som ansvarar för ett ärende för att kunna vara objektiva.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen bedriver ett långsiktigt arbete för det ska finnas förutsättningar att bedriva en god undervisning. Utöver huvudmannens årliga kvalitetsarbete görs en fördjupande kartläggning över vilka långsiktiga förutsättningar som finns för ett bedriva en verksamhet med god kvalitet. Skolledningen får då i uppdrag att utifrån deras perspektiv beskriva vilka förutsättningar som behövs för att skolan på sikt ska öka sin måluppfyllelse. Detta arbete följs upp i en workshop där huvudman och skolledningen deltar. Resultatet av detta arbetet ligger till grund för en extern konsult som ska inkomma med ett betänkande som underlag för huvudmannen att fatta beslut av mer långsiktig karaktär. Huvudmannen ger exempel på faktorer som antal paralleller i respektive årskurs, möjligheter att utöka lokaler, hur de verkar för att vara en attraktiv arbetsgivare och kompetensutvecklingsbehov.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Helena Boëthius
Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Fredrik Nellemo

Fredrik Nellemo
Föredragande
Signerat av: Fredrik Nellemo

I handläggningen av ärendet har även utredaren Anna Ödman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med huvudman.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan 12-14 oktober. Besöket genomfördes av Fredrik Nellemo och Anna Ödman.

Strandskolan Montessoriföreningen i Kungälv är en fristående grundskoleenhet i Kungälv kommun med ca 210 elever i förskoleklass samt årskurs 1-9.

Bilaga 3: Formulär för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar kring vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också en uppföljning av vilket avtryck det får i undervisningen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver under ledning av rektorn utveckla arbetet så att eleverna med stigande ålder får ett allt större inflytande över planeringen och utvärderingen av undervisningens innehåll och arbetssätt.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar ett samlat arbete gällande förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero i undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver ge samtliga undervisande lärare förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Ett sådant arbete bör omfatta en samverkan kring bedömningsfrågor med lärare från andra skolor.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: